వ్రత దీక్ష

శ్రీరాముడు పై ప్రాకారం మీదకి వంటరిగా వెళ్ళి ఒక్కసారి అయోధ్యా నగరాన్ని పరిశీలనగా చూశాడు. మేడలు, మిద్దెలు, వాకిళ్ళు, లోగిళ్ళు, వాటిని అలంకరిచటంలో జనమంతా హడావిడిగా కదులుతున్నారు. చిన్నచిన్న ఆకారాలుగా, అలా చూస్తుంటే కదులుతున్న బొమ్మల కొలువులా అనిపిస్తోంది. ఇంత అకస్మాత్తుగా తన పట్టాభిషేకం తండ్రిగారు నిర్ణయించటం శ్రీరాముడికి ఏమంత ఆనంద దాయకంగా లేదు. తెలియని నిర్లిప్తత మనసులో చోటు చేసుకుని, కాస్తంత గుబులుగానే వుంది.

భరత శత్రుఘ్నులు లేరు. అది లోటుగా వుంది. నాన్నగారు వారిని పిలిపిస్తాన న్నారు. కానీ అది సత్వరం జరిగి వారు సమయానికి రాగలిగితే మంచిదే. లేకుంటే? ఎందుకీ తొందర అనిపిస్తోంది. అతని ఆలోచనల్లో ఒక్కొక్కరూ మెదిలి కదులుతున్నారు. కైకేయి దగ్గర అతని ఆలోచన ఆగింది. ఈ సంగతి తనే స్వయంగా వెళ్ళి పిన్నికి చెప్పి, భరతుడ్ని వెంటనే రప్పించే ఏర్పాటు చేయమని అభ్యర్థిస్తే కార్యసాధన వెంటనే జరుగుతుంది.

కైకేయి పిన్ని చాలా తెలివైనది. చురుకైనది. విషయం గ్రహించటంలో ఆమెకు లిప్తకాలం చాలు. జాప్యం కూడా వుండదు. తనంటే ఎంతో ప్రేమించే పిన్ని తను స్వయంగా వెళ్ళి ఈ పట్టాభిషేక వార్త చెప్తే ఎంత ఆనంద పడుతుందో?

తండ్రి కంటే చాలా చిన్న వయసున్న పిన్ని ఆయనకి మూడో భార్యగా రావడం రాముడ్ని ఎప్పుడూ ఆలోచింపచేస్తుంది. ఆమెకెన్నో నైపుణ్యాలున్నాయి. సౌందర్యవతి,

బుద్ధి కుశలతగలది. విలువిద్యా ప్రావీణ్యురాలు. ఇన్నీ వుండి ఆమె తండ్రిగారిలో ఏమి చూసి వలచి భార్య అయింది. ఆయనొక మహారాజు. అంతే చిన్నతనం నుంచీ రాముణ్ణి ఎంతో గారవంగా, ముద్దుచేసి, ప్రేమించి గోరుముద్దలు తినిపించి పెంచిన తల్లి కైకేయి. ఆమె ప్రేమలో తల్లినే చూశాడు గానీ పినతల్లిని చూడలేదు. ఆమె దగ్గర అతనికున్న చనువు అంతా యింతాకాదు. ముందు వర్తమానాలు, అనుజ్ఞలు లేకుండానే ఎప్పుడైనా కైకేయి మందిరానికి వెళ్ళి వస్తూంటాడు. ఊహామాత్రంగానే అతను ఆమె మందిరం వైపు కదిలాడు.

లోపలికి అడుగుపెట్టి ద్వారం ముందే ఆగాడు. గొంతు బిగ్గరగా చీలుకుపోతూ వినిపిస్తోంది. అటువంటి కంఠస్వరం అతనెప్పుడూ విని వుండలేదు. అది తండ్రి కంఠమని గ్రహించాక మరీ విస్మయం కలిగింది. అతని అడుగు అసంకల్పితంగా వెనక్కిపడి ఆగిపోయింది.

"ఓసీ! పాతకీ! – ఈ బుద్ధి నీకే పుట్టిందా? లేకపోతే ఎవరైనా ఈ వక్రమార్గాన్ని సూచించారా?" దశరథుని గొంతు దుఃఖంతో కోపంతో వణుకుతోంది.

"అనవసరంగా నోరు పారేసుకోకండి. అరవకండి. ఒకరు చెప్పవలసిన అవసరం నాకు లేదు. నేను సొంతంగా నిర్ణయించుకోగలను. అనుకున్నది సాధించుకోగలను" ఆమె గొంతు స్థిరంగా దృఢంగా వుంది.

దశరథుడు తమాయించుకున్నట్టుగా ఓర్పుతో కూడిన నిట్టూర్పు విడిచాడు.

"నిజమే నాకా సంగతి తెలుసు. నీ ఆలోచనను, నీ నిర్ణయాన్ని నేనెప్పుడూ కాదనలేదు. నీ నిర్ణయాన్ని ఎప్పుడూ వ్యతిరేకించలేదు. కానీ... ఏమిటే అన్యాయమైన ఈ కోరిక?"

"ఏది న్యాయం ఏది అన్యాయం – ఎవరికి?" అని ఆమె ఒక్కక్షణమాగింది. ఊపిరి పీల్చుకుంది. తను చెప్పేది మరింత స్థిరంగా చెప్పటానికి సంసిద్ధురాలైంది.

"అదంతా వద్దు. నాకు రెండు వరాలు యిచ్చారా లేదా?!"

"ఇచ్చాను!" దశరథుని గొంతులో దుఃఖం పొంగింది.

"నాకిష్టమైనప్పుడు – నా కిష్టమైనవడిగి తీసుకోవచ్చునని మాట ఇచ్చారా".

సూటిగా వుంది మాట. ఖచ్చితంగా వుందామె ధోరణి.

రాముడు నిశ్శబ్దంగా కొంచెం ముందుకు కదిలాడు. ఇప్పుడు వారిద్దరూ అతనికి కనిపిస్తున్నారు. తండ్రి దశరథుడు పిన్ని పాదాల చెంత కూర్చుండిపోయాడు.

అతని చెంపల మీద కన్నీరు కారుతోంది. ఆమె ముఖం రాతితో చెక్కిన అందమైన శిల్పంలా ఏ రకమైన భావచలనం లేకుండా కాఠిన్యం ఘనీభవించినట్లుగా వుంది.

శ్రీరాముడి హృదయం ద్వైదీభావంతో అటూ ఇటూ రెపరెపలాడుతోంది. అక్కడ నిలబడి వారి సంభాషణ వినడం సంస్కారమో, కాదో అతనికి తోచలేదు.

"ఇప్పుడు నా వరాలు నాకివ్వండి".

"ఓసీ పాషాణమా - నా రాముడు లేకుండా నేను జీవించలేనని నీకు తెలియదా" కోపం కంటే బాధ, అశక్తతే ధ్వనించాయి.

కైకేయి వైపు నుంచి నిశ్శబ్దం-

ఇంతలో వెనుకవైపుగా వచ్చిన పరిచారిక రాముని ముందుకొచ్చి వంగి అభివాదం చేసింది. నేను వచ్చానని చెప్పమన్నట్లు సైగచేసి చెప్పాడు రాముడు. ఆమె మెల్లగా కదిలి కైకేయి ముందు నిలబడి తలవంచుకుని "అమ్మా శ్రీరామచంద్రుల వారు మిమ్మల్ని చూడటానికి వచ్చారు" అంది వినయంగా.

కైకేయి రెండడుగులు వెనక్కి వేసింది. దశరథుడక్కడే దుఃఖాతిశయంలో నేల కొరిగాడు. రాముడు చలించాడు. ఆమె రాముడివైపు నడుస్తూ అతన్ని పరీక్షగా చూసింది.

అతను వినయంగా నమస్కరించాడామె పాదాలకు. ఆమె కుడిచేత్తో అతని శిరసు సున్నితంగా తాకింది.

"నా పట్టాభిషేక వార్త నేనే స్వయంగా చెప్పుదామని యిటు వచ్చాను" అన్నాడు శిరసువంచి.

"మంచిది రామచంద్రా! పితృవాక్య పరిపాలనా దక్షుడవు కావాలని ఆశీర్వదిస్తున్నా" అందామె గంభీరంగా.

"ధన్యుణ్ణి తల్లీ".

"అయితే ఆయన కోరిక, ఆజ్ఞ కూడా విను"

"చెప్పండి"

"ఇవి మీ తండ్రిగారి మాటలుగా నువ్వు గ్రహించాలి సుమా! కేవలం ఆయన మాటలు నీకు తెలియజేస్తున్నా".

రాముడు తల ఊపాడు.అతని ముఖం ప్రసన్నంగా వుంది.

"రెండు ఆజ్ఞలు నీకు తెలియజెయ్యవలసి వున్నాయి. మొదటిది భరతునికి పట్టాభిషేకం జరగాలి. రెండవది నువ్వు పద్నాలుగు సంవత్సరాలు వనవాసం చెయ్యాలి".

రాముడు తొణకలేదు. బెణకలేదు "తండ్రిగారి ఆజ్ఞలను మహాప్రసాదంగా స్వీకరిస్తున్నాను" అన్నాడు.

"ఇవి తండ్రిగారి ఆజ్ఞలుగా నువ్వు స్వీకరించాలి".

"శిరసావహిస్తున్నాను తల్లీ".

శ్రీరాముడి తండ్రి దగ్గరగా వెళ్ళి ఆయన పాదాలకు నమస్కరించి వెనుతిరిగాడు. తండ్రి స్పృహలో వున్నట్టు లేరు. అతని మనసు విలవిల్లాడిపోయింది.

ఆ బాధ అతనికి సామ్రాజ్యం దక్కలేదని కాదు. పట్టాభిషేకం తప్పిపోయిందనీ కాదు. తనకంటే చిన్నవాడు రాజ్యాధికారాన్ని చేపట్టుతున్నాడని అసలేకాదు. ఆ ముసలి ప్రాణం ఒకనాటి వ్యామోహానికి మూల్యం చెల్లిస్తున్న తీరుకి అతను నిలువెల్లా చలించి పోయాడు.

స్త్రీలు భర్తకి సుఖాన్నిస్తారు. దాని మూల్యాన్ని జాగ్రత్తగా పోగుచేసి దాచు కుంటారు. వారనుకున్న విధంగా, వారనుకున్న సమయంలో వాటిని పొందుతారు. అప్పటి భర్త పరిస్థితి, బాధలు, బాధ్యతలు, గాథలు బరువులు వారికవసరం లేదు – పురుషుడు కూడా తన వ్యామోహంలో మోహంలో, సర్వాన్నీ ఆమె కర్పించటానికి సిద్ధపడతాడు. ఆమె కాదంటే ప్రాణత్యాగమైనా సిద్ధమంటాడు.

నాన్నగారు ముగ్గురు భార్యల్ని వివాహం చేసుకున్నారు, ఎందుకు? పిల్లల కోసం. మరి ఆ పిల్లలు పుత్రకామేష్టి చేస్తే కదా కలిగారు. నలుగురు కొడుకులు కలిగినా నరకప్రాయమైన పుత్ర వియోగం ఆయనకు తప్పటం లేదు. తనమీదే పంచప్రాణాలూ పెట్టుకున్నారని తనకీ తెలుసు – కానీ జరిగేది జరగక మానదు.

శ్రీరాముడి కాళ్ళు కౌసల్యా మందిరం వైపు సాగాయి. అక్కడంతా కోలాహలంగా వుంది.

ఆనందోత్సాహాలతో అందరూ కేరింతలు కొడుతున్నారు. కౌసల్యాదేవి మణిమాణిక్యాలు పొదిగిన ఆసనం మీద కూర్చుని, చుట్టూ చేరిన బంధు మిత్రులైన స్త్రీ జనంతో ఆనందంగా కబుర్లాడుతోంది. అక్కడే సుమిత్రాదేవి కూర్చుని వారి మాటల్లో మాట కలుపుతోంది.

వారు రాముని రాక గమనించలేదు. వారి సంభాషణ గట్టిగా భవనమంతా మారుమోగుతోంది.

"రేపటినుంచీ మా అక్కగారు రాజమాత – అదృష్టమంటే ఆమెదే".

"అదేమిటి సుమిత్రా! ఇప్పుడు నీకొచ్చిన లోటేమిటి?"

"అయితే మహారాజుకి మొదటి భార్యగా పట్టమహిషి కావాలి"

సుమిత్ర ఎంత సాధారణంగా పలికినా ఆ మాటలు అపశ్రుతిగానే పలికాయి.

"అదేమిటి సుమిత్రా! చిత్రంగా మాట్లాడుతున్నావు" అంది కౌసల్య.

"ఏముంది? నువ్వు మొదటి భార్యవు. నీకు గౌరవాలన్నీ దక్కుతాయి. కైకేయి మహారాజుకు ముద్దుల మూడో భార్య. ముచ్చటా మురిపెం ఆమె సొత్తు. ఇక నేనంటావా ఆటలో అరటిపండేగా" అంది నవ్వుదామని ప్రయత్నిస్తూ.

"సుమిత్రా నువ్వెప్పుడూ ఆ విధంగా భావించనక్కరలేదు. నీ స్థానం నీకు పదిలంగా వుంటుంది" అంది కౌసల్య.

ఎందుకుండదులే – నీ కొక కొడుకు కైకకో కొడుకు. కానీ నాకు ఇద్దరు కొడుకులు. ఏం లాభం? లక్ష్మణుడు నీ కొడుకైన రాముడికి జంటూ – శత్రుఘ్నుడు భరతుని అంటిపెట్టుకుని వుంటాడు. నా ఇద్దరు కొడుకులకూ రాజ్యకాంక్షా లేదు, రాజ్యాలూ లేవు" అంది.

కౌసల్యాదేవి ఏం మాట్లాడలేదు. పక్కవారితో మాట్లాడుతున్నట్టుగా నటించి వూరుకుంది.

రాముడు సుమిత్ర మాటలు విని తనలో తనే నవ్వుకున్నాడు. ఎవరికి రాజ్యాలు? ఎవరికి లేవు? ఎవరు చెప్పగలరు?

ప్రస్తుతం వున్న వార్త యిక్కడ వినిపిస్తే వాతావరణం ఎలా మారిపోతుంది? ఈ సంతోషం ఈ సంబరం – అమ్మలో తొణికిసలాడే గర్వం – పినతల్లి సుమిత్రాదేవి లోని నైరాశ్యం. అన్నీ ఒక్కసారిగా తిరగబడి పోవూ? అవి కలవరంగా, కంగారుగా కన్నీళ్ళుగా మారిపోవా?

తెలిసేది తెలియక మానదు. ఈ కాస్త సమయం సంబరంగానే వుండనిద్దాం అనుకున్నాడు రాముడు.

రాముణ్ని చూసి తల్లి పరుగున వచ్చి కౌగలించుకుని ముద్దాడి "ఇంత వాడి పోయినట్టున్నావేం నాయనా" అంది. అతను అక్కడే వున్న సుమిత్ర వైపు చూశాడు.

"రాజువయ్యాక రాచకార్యాలు, వ్యవహారాలు తలమునకలుగా వుంటాయి. ఇప్పుడైనా కాస్త విశ్రాంతిగా వుండవయ్యా రామయ్యా" అందామె.

రాముడే సమాధానం చెప్పలేదు. చిత్రంగా నవ్వాడు. అసలు సంగతి చెప్పేందుకు మనసు ఊగిసలాడింది. తమాయించుకున్నాడు. తను అక్కడుండగానే ఆ వార్త తెలిస్తే అంతా అల్లకల్లోలమయిపోతుంది.

అదంతా తను ఎదుర్కోవాలి–,

రాముడు రెండు మాటలు క్లుప్తంగా మాట్లాడి తక్షణం తను వెళ్ళవలసిన పని వుందని చెప్పి బయటకొచ్చేశాడు. అతని మనసు అల్లకల్లోలంగా వుంది. మారబోయే వాతావరణాన్ని, అంతఃపుర పరిస్థితిని ఊహిస్తున్నాడతను. కొందరు శోకంలో మునిగిపోతారు. మరికొందరు ఆనందపడుతూ పైకి విచారం నటిస్తారు.

ముగ్గురు తల్లుల్నీ చూస్తే మూడురకాల అనుభూతి కలిగింది. నిజంగా వారి జీవితాలెంత పరాధీనాలు – తన గొప్పతనం తల్చుకుని కౌసల్యాదేవి ఉప్పొంగిపోతోంది. ఇప్పుడు తన స్థితి ఏమిటి అంటూ సుమిత్ర తల్లడిల్లిపోతోంది.

మంచిచెడ్డల ప్రసక్తిలేదు. ముగ్గురూ మూడు రకాల ఆలోచనల్లో వున్నారు. దశరథుడు ముసలితనం మీదపడి, మాట తిప్పుకోలేక మూర్ఛిల్లి వున్నాడు. రాముడికి కళ్ళు మూసినా, తెరిచినా తండ్రి దయనీయ రూపం కనిపిస్తోంది.

ఎంత ఆలోచించినా పిన్ని కైకేయి తప్పు కనబడటం లేదు రాముడికి. తల్లులు పిల్లల ఉన్నతిని ఆశిస్తారు. దానికోసం ఏమైనా చేస్తారు. కైకేయి తనకున్న అవకాశం ఎందుకు వదులుకోవాలి?

ఆమె ఎవరికోసం త్యాగం చెయ్యాలి?

కానీ భరతుడీ సమస్యని ఏ విధంగా పరిష్కరిస్తాడు? భరతుడు రాజ్యధర్మాన్ని ఖచ్చితంగా పాటించే నిష్టగలవాడు. సింహాసనం అధిష్టిస్తాడా?

శ్రీరాముడికి మనసు అప్పుడే అరణ్యమార్గాలు పట్టి స్వేచ్ఛగా సంచరిస్తోంది. దూరంగా సింహాసనం మీద భరతుడు కనిపిస్తున్నాడు.

శ్రీరాముడు తన మందిరంలోకి అడుగుపెట్టేసరికి సీతాదేవి పట్టుదారాలతో సిగపై అలంకరించుకునే వల అల్లుకుంటోంది.

అందులో ముత్యాలు, పగడాలు, కెంపులు, పచ్చలు అందంగా అమర్చు కుంటోంది. అప్పుడే వికసించిన కమలంలా వున్న ఆమె ముఖం ముగ్ధమోహనంగా వుంది. మరి కొంతసేపటికి ఆమెకూ, తనకూ వియోగం తప్పదన్న ఊహ అతన్ని కలిచివేసింది. మారిన పరిస్థితుల్లో సీత దుఃఖాతిశయంతో ఎలావాడి పోతుందో

తలచుకుంటే అతనికెంతో బాధ కలిగింది. అయినా అంతరాంతరాలలో ఎప్పుడైనా ఈమెని వదిలి వేయాల్సి వచ్చినా రావచ్చు అనిపించింది.

జన్మజన్మలకీ మగాడికి ఒక్క భార్యచాలు. అవసరం పడితే ఆమెనీ విడిచి పెట్టెయ్యాలి. బహుభార్యల బాధ - ముగ్గురు స్త్రీల ముచ్చట తను కళ్ళారా చూసిన నరకం.

నేనెప్పటికీ ఏకపత్నీవ్రతుడుగా వుంటాను. ఈ జానకి నాకున్నా లేకున్నా. మరో స్త్రీ గురించి ఆలోచన చేయను. అశాంతి కొని తెచ్చుకోను. అతని ప్రతిజ్ఞ మనసులో గట్టిపడింది.

సీత వైపు అడుగులు వేశాడు దశరథ తనయుడు శ్రీరాముడు.

(నవ్య వీక్లీ, 13-03-2008)